وەزارەتــی ناوخــۆ

ژمارە :(٨٢٢١) لە ٢٠١٣/٤/٢١

بەپێی ئەو دەسەلاتەی پێمان دراوە لە مادده (٥) لە یاسای وەزارەتــی نــاوخۆ ژمــارە (٦)ی ســالی ٢٠٠٩ و بۆ زیاتر ڕێکخستنی کاروباری موختارەکان لە گەڕەك و سنووری شــارەوانی و گونــدەکانی هەرێمی کوردستان و دووبارە کاراکردنی ڕۆلی موختارەکان بە شێوەیەکی شارستانی کەوا بگونجێت لەگەل بارودۆخی ئەمرۆی کوردستان بۆ زیاتر پێشکەش کردنی خزمەتگوزاری باشتر بۆ هاوولاتیان لە سنووری کارەکانیان کە بازنەیەکە لە نێوان هاوولاتیان و یەکە کارگێڕییەکان و بەمەبەستی بــرەودان بە پەیوەندی و بەردەوامی لەگەل کۆمەلگا و ڕێکخستنی کاروبارەکانی و پەیوەستی ئیداری و لەبەر بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندا بە دەرکردنی ئەم ڕێنماییەی خوارەوە :

ڕێنمایی سالی ٢٠١٣

ڕێنمایی تایبەت بە کاری موختارەکان

یەکەم : مەبەست لە دەرکردنی ئەم ڕێنماییــە ڕێکخــستنی کاروبــاری موختارەکــانی گەرەکــەکان و گوندەکانی شارەکانی هەرێمی کوردستانە و دیاری کردنی ماف و ئەرکەکانی موختار بەرامبەر بەو هاوولاتییانەی کە نیشتەجێی ئەم گەرەکە یان گوندەن کە موختارەکە کاری تیادا دەکات و بۆمەبەستی بوونی شەرعیەتی یاسایی بۆ ئەو مامەلانەی پێویستی بە پشتگیری موختار هەیە

دووەم :

١- بۆ هەر گەرەکێك لە سنووری شارەوانی و هەر گوندێك یەك موختار دەست نیشان دەکرێت

٢- هەلبژاردنی موختار و راسپاردنی بــۆ کارەکــەی لــە ڕێگــای پێــشکەش کردنــی داواکارییــەکی ڕاستەوخۆ و CV و بەپێ ی لێهاتوویی و مەرجەکانی هاتوو لەم ڕێنماییە دەبێت بۆ پارێزگا یان یەکەی کارگێڕی سنووری کارەکەی و لە ڕێگــای لێژنەیــەکی تایبەتــەوە کــە پێکهێنرابێــت بــۆ مەبەستی ئەم ڕێنماییە و دامەزراندنی بە بڕیارێك لەلایەن پارێزگارەوە یان وەزیر .

٣- گوند هەژمار دەکرێت بۆ مەبەستی ئەم ڕێنماییە کەوا بریتییە لە کۆمەلە مالێك کــە ژمــارەی دانیشتوانیان کەمتر نەبێت لە (١٥٠) کەس .. وە ئەگەر گوندێك ژمارەی دانیشتوانی کەمتر بوو ئەوا بە دوو گوند موختارێك دەستنیشان دەکرێت .

٤- گەڕەك : گەرەکی سنووری شارەوانییە .

مەرجەکانی کاندیدکردن بۆ موختار

سێیەم :

١- هەڵگری رەگەزنامەی عێراقی بێت و لەدایك و باوکێکی عێراقی بێت و دانیشتووی ئەو (گەرەك) یان (گوند)ە بێ کە تیایدا دەبێتە موختار.

٢- کەسێکی شیانی یاسایی (اهيلة قانونية) هەبێت .

٣- تەمەنی کەمتر نەبێت لە (٣٠) ساڵ وزیاتر نەبێت لە (٥٠) ساڵ لەکاتی پێشکەش کردنی داواکاری دامەزراندنی بە موختار .

٤- خاوەن خورەوشت و ناوبانگ وهەڵسوکەوتی بەرزو باش بێت .

٥- خێزاندار بێت و سەڵت نە بێت .

٦- فەرمانبەر و خانەنشینی کەرتی گشتی وتایبەتی نەبێت .

٧- هەڵگری بڕوانامەی خوێندنی بەلایەنی کەم ناوەندی بێت بۆ گەرەکەکان و سەرەتایی بێت بۆ گوندەکان .

٨- هیچ کێشەیەکی تەندروستی و لەش لاری نەبێت بە پێی راپۆرتی پزیشکی پسپۆری پەسندکراو

٩- تاوانبار نەکرابێت بەتاوان یان کەتن (جناية او جنحة) وحوکم نەدرابێت .

١٠- لەسەردەمی رژێمی لەناوچوو بەشداری لەتاوانەکانی دژ بەگەلی کوردستانی نەکردبێت.

١١- ماوەی کارکردنەکەی بۆ(٤) ساڵ بێت و مافی نوێ کردنەوەی ماوەکەی هەیە بۆ یەك جار .

ئەرکەکانی موختار

چوارەم:

١- جێبەجێ کردنی ئەو ئەرکانەی کەوا بە موختار سپێردراوە لەیاسای (اصول المحاكمات الجزائية العراقية) ژمارە٢٣ی ساڵی ١٩٧١.

٢- پێویستە لەسەر موختار دوای راسپاردنی وەکو مختار ئامارێکی وردی دانیشتووانی گەڕەك یان گوند ئەنجام بدات و زانیارییەکان لەتۆمارێکدا هەڵبگرێت بەشێوەی نهێنی .

٣- ئاگادارکردنەوەی لایەنی پەیوەندار لە .

أ-(هەر جموجۆڵ و کارێکی گوماناوی کە هەرەشە لە بارودۆخی ئاسایشی هەرێمی کوردستان) بکات

ب- (زێدەرۆیی لەسەر مولك و ماڵی گشتی) وە کارە نایاسایی و نامۆکان وەکو ئەو کارانەی کەوا دوورن لە ڕەوشتی باش و رەوشتی گشتی .

ج- هەست پێکردن و هەبوون و بلاوبونەوەی نەخۆشییە ترسناك و گواستراوەكان و میكرۆبییەكانی ...هتد .

د- لەكاتی كۆچكردنی یەكجارەكی یان هاتنی یەكجارەكی هەر خێزانێكی نوێ بۆ گەرەك یان گوند .

هـ- لەكاتی نیشتەجێ بوونی هەر خێزانێكی ئاوارەی غەیرە عێراقی .

٤- رێكخستنی پشتگیری نیشتەجێبوون و بەڵگەنامە پێویستەكان و پەسندكردنی لە سنوری كارەكەی

٥- پێویستە مختار ئەم تۆمارانەی لەلا هەبێت :

أ- تۆماری دانیشتوانی سنووری كارەكەی بەژمارەی گەڕەك و كۆڵان و خانووو كاری هەر ئەندامێكی هەر خێزانێك .

ب- تۆماری نیشتەجێبوونی نوێی خێزان لە سنوورەكەی و ئەو خێزانانەی كە لە لێوەی دەردەچن .

ج- تۆماری خێزانە بیانییەكان .

د- تۆماری لەدایك بووان و مردووان .

٦- پابەندبێت بە پاراستنی ئەخلاقیاتی پیشەكەی و دەست وەرنەدات لەلایەنی سیاسی دانیشتوان و پاراستنی نهێنییەكان كە لەكاتی پەیڕەوكردنی كارەكانی دەستی دەكەویت .

٧- هەر ئەركێكی تر كە لەیاسا كارپێكراوەكان بۆی دیاری كراوە یان هەر ئەركێك لەلایەن پارێزگاوە پێی دەسپێردرێت .

مافەكانی موختار

پێنجەم:

١- خەرج كردنی دەرماڵیەك یان پاداشتێكی مانگانە بەبڕی (٥٠٠٠٠٠) پێنج سەد هەزار لە بودجەی پارێزگا یان یەكەی كارگێری سنووری كارەكەی .

٢- رێكخستن و دروست كردنی مۆری تایبەت بە پەسندكردنی بەڵگەنامە یاساییەكان بۆ هەر موختارێك بەپێ ی نموونەیەك كە لەلایەن یەكەی كارگێری سنووری كارەكەی ئامادە بكرێت بە شێوەیەك كە نەتوانرێت ساختە یان لەبەر گرتنەوەی تیادا بكرێت .

٣- وەرگرتنی بڕی (١٠٠٠) هەزار دینار بۆ كرێ ی مۆری پەسندكردنی بەڵگەنامەكان لەبەرامبەر كرینی قرتاسیە(بەرگوزار) و فۆتۆكۆپی و ....هتد .

٤- راسپاردنی موختاری نزیكترین گەرەك یان گوند بەكاری موختار لە كاتی ئامادەنەبوونی موختاری رەسەن .

كۆتـايی هێنـان بە كاری موختـار

شەشەم:

١- كاتی تەواوبوونی ماوەی راسپاردنەكەی .

٢- مردنی یان نەخۆشكەوتنی كە بەهۆیەوە نەتوانێت كارەكانی جێبەجێ بكات بە پـێ ی راپـۆرتی پزیشكی .

٣- وازهێنانی بە ئارەزووی خۆی لە لەرێگای پێشكەش كردنی داواكارییـەك بـۆ یەكـەی كـارگێری سنووری كارەكەی .

٤- بەجێ هێشتنی كارەكەی بەبێ هیچ هۆیەك بۆ ماوەی (٣٠) رۆژ بەردەوام .

٥- پابەندكردنی بە وازهێنانی لە كارەكەی .

أ- مانەوەی لەكارەكەی زیان بە بەرژەوەندی گشتی بگەیەنێت بەپێ ی لێكۆلێنەوە و دەلیلی پێویست.

ب- دەرچوونی حوكمێك بەرامبەری لە بەرامبەر ئەنجامدانی تاوانێك .

حەوتەم:

١- لەسەر هەموو پارێزگاكان و ئیدارەكان و یەكە كارگێرییەكانە ئەم رێنماییە جێبەجێ بكەن.

٢- ئەم رێنماییە كاری پێدەكرێت لە رۆژی بلاوبوونەوەی لە رۆژنامەی (وەقایعی كوردستان) .

كـريم سـنـجــاری

وەزیـری نـاوخـۆ